

зачисл с последующим определением на работу;

- магистр - это специалист, имеющий хорошую базовую подготовку по фундаментальным наукам и получившим дополнительную подготовку в течение 2-х лет по специальности, успешно сданный все экзамены, предусмотренные учебным планом, выполнивший и защитивший квалификационную работу на степень магистра. Предполагается известная индивидуализация обучения магистров для выполнения узко-профессиональных задач: исследователей, разработчиков, конструкторов, преподавателей вузов и колледжей и т.п. По нашим данным общее число обучающихся на магистерском курсе не должно превышать 1:5 в отношении к бакалаврам. Основанием для зачисления на магистерский курс должен быть конкурс среди бакалавров.

При переходе вузов на многоуровневую систему подготовки предполагается предусматривать в учебных планах изучение курсов по выбору в рамках установленных специальностей. Преподавание этих курсов проводить, как правило, на коммерческой основе.

Хотелось бы отметить еще и то, что перевод вузов на многоуровневую систему подготовки и изменение их названия и статуса будет проводиться после предварительной аттестации и получения соответствующего сертификата.

К сказанному следует добавить, что от оценки, полученной вузом в процессе аттестации будет зависеть и его финансирование.

Перевод на многоуровневую систему высшего образования предполагает решение такой важной задачи, как интеграция близкородственных специальностей, открытие в связи с этим ряда новых специальностей широкого профиля, а также научно-обоснованное прогнозирование потребности как для государственных предприятий и организаций, также по долгосрочным контрактам с частными фирмами и ассоциациями.

ПЕРСПЕКТИВИ РАЗВИТТІ СТАЦІАРТЕФАЦІ У ГАЛІВЕ
БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА У РЕСПУБЛІЦІ УКРАЇНА

Р.С.Матульскі

Удасканаленне дзейнасці бібліотечных устаноў, забяспячэнне
надзейнасці і аператыўнасці бібліяграфічнага, дакументальнага і

інформаційнага абслугоўвання картстальнікаў бібліятэк, развіццё міжнароднага супрацоўніцтва ў галіне бібліятэчнай справы у цяперашні час немагчыма здэясніць без выкарыстання сродкаў і метадаў стандартызацыі. Стандарты ў галіне бібліятэчнай справы і бібліяграфіі сталі аб'ектнай рэчаіснасцю.

Стандартызацыя любых працэсаў і з'яду здэясняецца на некалькіх узроўнях: міжнародным, рэгіянальным, нацыянальным (які ў СССР быў дапоўнены рэспубліканскім і галіновым) на ўзроўні прадпрыемстваў і устаноў. Дасягнуць станоучага эфекту ў дэяснасці любой установы магчыма толькі пры найбольшай ступені адпаведнасці яго стандартаў стандартам больш высокага узроўня.

У цяперашні момант на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь у галіне бібліятэчнай справы часова дэяснічаць стандарты, зацверджаныя Дзяржстандартам СССР. Новыя стандарты не распрацоўваюцца і, адпаведна, не ўкараняюцца ў практыку работы бібліятэк. Такое становішча доўга захоўваюцца не можа, так як у тэорыі і практыцы бібліятэчнай справы рэспублікі, як і ў любой іншай сфэры дэяснасці адбываюцца пастаянныя змены, якія неабходна адлюстроўваць у адпаведных нарматыўных дакументах.

Складаюцца сітуацыя ўжо цяпер адмоўна адлюстроўваецца на развіцці бібліятэчнай справы рэспублікі. Так, распрацоўка заканадаўчых і падзаконных актаў, палажэнняў, інструкцый і інш. дакументаў грунтуецца на ўжо ўсталяваных паняццях і палажэннях, замацаваных у стандартах. Цяпер у распрацоўках падобных дакументаў як на ўзроўні бібліятэчнай справы рэспублікі, так і на ўзроўні асабовых бібліятэк няма неабходнай метадалагічнай базы, так як рэспубліканскіх стандартаў у нас няма, а аб міжнародных стандартах мы амаль нічога не ведаем.

У сувязі са змяненнем палітычным становішчам – стварэнне суверэннай дзяржавы – Рэспублікі Беларусь – шматлікія палажэнні, зафіксаваныя ў Дзяржстандартах СССР, асабліва якія датычацца ідэалагічнага аспекту дэяснасці бібліятэк, функцыянавання рэгіянальных службаў страцілі сваю значнасць і могуць разглядацца толькі ў гістарычным, а не нарматыўным аспекце.

Акрамя таго, з наданнем у краіне беларускай мове статуса дзяржаўнага ўзнікла неабходнасць перакладу шэрагу афіцыйных, навуковых, вытворчых і іншых матэрыялаў, а таксама

прафеііных зносінах на беларускую мову. Вольныя пераклады тэрмінаў і азначэнняў, словатворчасць асобных спецыялістаў можа прывесці як да бібліяказнаўчых, так і філалагічных памылак якія ў далейшым будзе вельмі складана выправіць.

Прыведзеныя факты сведчаць аб неабходнасці развіцця стандартызацыі ў галіне бібліятэчнай справы ў Рэспубліцы.

Магчымы тры варыянты вырашэння дадзенай праблемы:

1. Стварэнне уласнай сістэмы стандартызацыі;
2. Прымяненне ў якасці нацыянальных міжнародных стандартаў;
3. Прыняцце ў якасці нацыянальных стандартаў іншых дзяржаў.

Найбольш пераважным і прэстыжным з'яўляецца першы варыянт. Аднак у цяперашні час бібліятэчная справа рэспублікі не мае неабходных фінансавых, арганізацыйных і інтэлектуальных рэсурсаў для яго рэалізацыі. Стварэнне рэспубліканскай сістэмы стандартаў па бібліятэчнай справе неабходна разглядаць як канчатковую мэту дзейнасці ў дадзеным накірунку.

Прыняцце міжнародных стандартаў у якасці нацыянальных таксама звязана з шэрагам цяжкасцей, так як у рэспубліцы няма нават неабходнай бібліяграфічнай базы дадзеных па міжнародным стандартам, не гаворачы ўжо аб саміх стандартах. Акрамя таго, здзейсніць пераклады, тэрмаперакладанне і распаўсюджванне міжнародных стандартаў магчыма толькі дзяржавы - удзельнікі дадзеных арганізацый. Прадстаўнікі Рэспублікі Беларусь пакуль што не з'яўляюцца членамі ні ІСА, ні ІФЛА.

Нават калі пералічаныя цяжкасці фармальнага характару былі б пераадолены, узнікаць праблемы змястоўнага плану. Для таго, каб на тэрыторыі той або іншай дзяржавы былі ўкаранены і эфектыўна дзейнічалі міжнародныя стандарты неабходны адпаведны ўзровень развіцця.

Як ужо неаднаразова зазначалі спецыялісты, бібліятэчная справа рэспублікі знаходзіцца цяпер у глыбокім крызісе. Акрамя таго, яна амаль не інтэгравана ў міжнароднае бібліятэчнае таварыства, што робіць практычна немагчымым укараненне ў Беларусь большасці міжнародных стандартаў. Так званым метадам "тытульнага ліста", або без папярэдняй перапрацоўкі ў адпаведнасці з нацыянальнымі асаблівасцямі і узроўнем развіцця бібліятэчнай справы рэспублікі.

Укараненне у Беларусі у перспектыве стандартаў іншых дзяржаў найбольш магчыма, аднак звязана з шэрагам адмоўных вынікаў. Неабходна прызнаць, што у якасці такой дзяржавы па шэрагу прычын можа выступіць толькі Расія. Аднак даўка не ўсе стандарты, распрацаваныя у Расійскай Федэрацыі могуць быць дапушчаны для Беларусі. Распрацоўку стандартаў у Маскве прыйдзецца таксама аплачваць (хаця і у меншай ступені, чым членства ў ІСА). Акрамя таго рэспубліка будзе атрымліваць міжнародныя распрацоўкі праз пасрэдніка, або магчыма ва ўсечаным выглядзе, са скажэннямі і спазненнем.

Па нашу думку, у цяперашні час найбольш дапушчальны кампрамісны варыянт. Неабходна прызнаць, што пры любых, нават самым малазатратным варыянтах, у рэспубліцы неабходна арганізацыя, якая займалася б зацвярдзеннем стандартаў, прызнаных неабходнымі для ўкаранення ў бібліятэчнай справе рэспублікі. Дадзенае пытанне можна вырашыць стварыўшы ў структуры Дзяржаўнага камітэту па стандартызацыі, метралогіі і сэртыфікацыі пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь. (Дзяржкамтат РБ) тэхнічны камітэт або камісію па пытаннях стандартызацыі ў галіне навукова-тэхнічнай інфармацыі, бібліятэчнай і выдавецкай справы.

Так як, у адпаведнасці з Уставам ІСА у яе члены ад кожнай дзяржавы можа быць прынята толькі адна нацыянальная арганізацыя па стандартызацыі, то наступным крокам у адзіным накірунку можа быць уступленне Дзяржстандарту РБ у ІСА.

Непасрэдна распрацоўку стандартаў у Рэспубліцы ў галіне бібліятэчнай справы павінне ўзначаліць прафесійная арганізацыя. У якасці такой арганізацыі магла б выступіць нацыянальная бібліятэка Беларусі або галіновая навукова-даследчая лабораторыя (калі такая будзе створана). Ролю каардынатара ў дадзеным выпадку павінны ўзяць на сябе Беларуская бібліятэчная асацыяцыя, з'яўдаюшы інтэлектуальны патэнцыял у оучасны момант у структурнай асацыяцыі метаэгодна стварыць сектар або групу па ввучэнню дадзенага пытання і распрацоўка канцэпцыі развіцця стандартызацыі ў галіне бібліятэчнай справы ў рэспубліцы.